

Magyar Természetvédők Szövetsége véleménye A Társadalmi Infrastruktúra Operatív (TIOP) Programról

Általában elmondható, hogy a környezeti fenntarthatóság horizontális szempontját kevésbé integrálja az Operatív Program, annak ellenére, hogy ez lényeges EU elvárás. Pedig Operatív Program, akcióterv szinten és a pályázati kiírásoknál rendkívül fontos lenne a környezeti fenntarthatósági szempontok integrációja. A Magyar Természetvédők Szövetsége az elmúlt években a ROP IH megbízásából számos ROP pályázat környezeti fenntarthatósági értékelését végezte el és láttuk, mennyire fontos (lett volna) a különböző pályázati kiírások követelményeibe építeni a környezeti ügyeket, ami a pályázók helyzetét is megkönnyítette volna. Erről egy kiadványunk is megjelent „Zöld szempontok a környezetkímélő és fenntartható fejlődést szolgáló fejlesztésekhez” címmel, amelyben sok praktikus tanács található infrastruktúra fejlesztési projektek „zöldítéséhez”. A kiadvány szempontokat adhat az akciótervek és kiírások környezeti szempontú javításához is. A kiadvány letölthető a www.mtvsz.hu honlapról. Pontosabb cím: (http://www.mtvsz.hu/kiemelt_kiadvanyok.php?PHPSESSID=216ad3e596f35c779203d6b39e068da3)

Emellett a Magyar Természetvédők Szövetsége csatlakozik a Független Ökológiai Központ TIOP-hoz beküldött javaslataihoz.

A TIOP célrendszere

A 27. oldalon az "úgy kell végrehajtani" felsorolás utolsó pontját az alábbiakban javasoljuk módosítani:

- *a tervezés, az építkezés és a működtetés is környezettudatos legyen, azaz azok során az anyag- és energiatakarékosságot szem előtt tartó építészeti és gépészeti megoldásokat alkalmazzanak, valamint az épületek berendezései is szolgálják a környezeti fenntarthatóság szempontjait."*

Indoklás:

A klímaturatosság szűkítő megfogalmazásban szerepelt, a módosítás nyomán mind a víztakarékos, mind a hulladékcsökkentő megoldásokat magába foglalja a javaslat kiterjesztve a működtetésre vonatkozó szempontokat is: pl. szelektív hulladékgyűjtés, kerékpártároló, stb.

A TIOP specifikus céljai:

A 2.2.2. cél ismertetésénél a 29. oldal 2. sorában kezdődő mondatot az alábbiakban módosítani javasoljuk "és az érintett közösség" szövegrész beszúrásával, valamint a "különböző pénzügyi konstrukciók révén" szövegrész törlésével, így a mondat az alábbiakban alakulna:

"Előnyben részesülnek azok az innovatív elgondolások, amelyek ösztönzik a magántőke és az érintett közösség részvételét a fejlesztési tervek kivitelezésében és az új intézmények hosszú távú működtetésében."

Indoklás:

1. A "...pénzügyi konstrukciók..." megnevezése korlátozza az innovációt.
2. A helyi közösség részvételével:
 - a) megvalósul az önkéntesség, mely a horizontális szempontok között is szerepel;
 - b) megerősíthetők az Ex-ante jelentésben a TIOP hiányosságaként szereplő működtetési szempontok: az aktív állampolgárok, a civil szervezetek részvételével növelhető a kihasználtság, a működési költségek csökkenthetők önkéntesek

bevonásával.

c) Az aktív állampolgárok, a civil társadalom bevonásával megvalósuló beruházások hozzájárulnak az együttműködésen alapuló, multifunkcionális infrastruktúra kiépítéséhez, mely az átfogó célok fejezetben kiemelt szempontként szerepel.

d) E javaslat jól illeszkedik a több civil szervezet által a TAMOP-ban javasolt 7. „Aktív állampolgárok, civil társadalom megerősítése” specifikus cél megvalósításához.

A horizontális célok:

A fenntarthatóság szempontjaira egy teljesen általános szöveget fogalmaz meg, konkrét szempontok nem szerepelnek, csak utalás arra, hogy ezek a szempontokat érvényesíteni fogják a végrehajtás során, de arról nincs információ, hogyan és mit fognak érvényesíteni? Pl. az ökológiai eltartóképességet?

Indikátorok:

Nem szerepelnek a TIOP-ban fenntarthatósági indikátorok:

Egy ilyen javasolnánk:

Az épületek energiateljesítményéről szóló 2002/91/EK irányelvnek megfelelően a támogatott építési beruházások végén elkészített energiatanúsítványok alapján az "A" energiaosztályú épületek aránya.

Indoklás:

Az irányelv végrehajtásával kapcsolatban 2006. nyarán 5 tagállam, köztük Magyarország kapott figyelmeztetést annak végrehajtásának elmaradása miatt. Az irányelv preambuluma (16) pontja külön foglalkozik a közhivatalokkal:

"A közhivatalok épületeit és a nyilvánosság által gyakran látogatott épületeket kell példaként állítani a környezeti és energetikai megfontolásokhoz, ezért ezekről rendszeresen energiateljesítményre vonatkozó igazolásokat kell készíteni. Az ilyen energiateljesítményre vonatkozó igazolást jól látható helyre kell kifüggeszteni, ezzel fokozni lehet az energiateljesítményről szóló információ széles körű elterjesztéséhez. Továbbá a hivatalosan ajánlott belső hőmérsékletek és a ténylegesen mért hőmérséklet egymás melletti kijelzésével visszaszorítható a fűtő-, légkondicionáló és szellőzőrendszerek helytelen használata. Ez elősegítheti a szükségtelen energiafelhasználás elkerülését, és a külső hőmérséklethez viszonyítottan kellemes beltéri klimatikus feltételek (hőkomfort) fenntartását."

A TIOP prioritási tengelyeinek tartalma:

3.4. A KULTURÁLIS INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSE A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS SZOLGÁLATÁBAN

A prioritás tengely indikátorai között ugyan szerepel a civil szervezetek rendezvényein való részvétel, de az egész tartalomban máshol nem szerepel a civil szó? Ha valóban céljuk a társadalom aktivitásának növelése, akkor hogyan akarják az ehhez szükséges infrastruktúrát fejleszteni a **civil társadalom bevonása** nélkül?

A 3.4 prioritási tengelyen belül tervezett műveletek:

3.4.1. A kulturális infrastruktúra fejlesztése a közösségfejlesztés szolgálatában

3.4.2. Fejlesztési pólusokhoz és társpólusokhoz kapcsolódó kulturális fejlesztések a munkaerő minőségének és adaptivitásának fejlesztése érdekében

3.4.3. Kulturális infrastruktúra integrált fejlesztése a partnerségi együttműködésért és a hálózatosság elsegítése érdekében

Javaslat:

Mindhárom műveleti területen szükséges a **civil társadalom részvételének ösztönzése és nevesítése**, különösen a 3.4.1 prioritási tengely mentén, mivel a közösségfejlesztés nélkülük teljesen elképzelhetetlen.

Végrehajtással kapcsolatos észrevétel:

A monitoring bizottságok összetételénél a 66. oldalon kérjük az alábbi pontosítást:

- **„a környezetvédelmi civil szervezetek egy delegált képviselője”**

az „*egy környezetvédelmi civil szervezet delegált képviselője*” helyett, mivel ezt a személyt a Környezet és Természetvédő Szervezetek Országos Találkozója Veszprémben, 2006-ban már megválasztotta.

Budapest, 2006. november 8.

Dr. Farkas István
ügyvezető